

REPUBLIKA SLOVENIJA V NATU – SLOVENSKA VOJSKA DESET LET POZNEJE

REPUBLIC OF SLOVENIA IN NATO – SLOVENIAN ARMED FORCES TEN YEARS LATER

Povzetek Republika Slovenija je že deset let članica Nata in članstvo v zavezništvu je precej prispevalo k razvoju Slovenske vojske, saj je postala mednarodno prepoznavna. S sodelovanjem v mednarodnih operacijah in na misijah prispeva tudi k mednarodni varnosti. Od svojega nastanka se preoblikuje in prilagaja novim razmeram in sodobnim varnostnim izzivom, tako da lahko učinkovito uporabi razpoložljive kadrovske in materialne vire, da bi zagotavljala vojaške zmogljivosti. Sodeluje na mednarodnih vojaških vajah in deluje v organih in poveljstvih Nata ter EU. V Natu in Slovenski vojski potekajo transformacijski procesi, ki so med seboj povezani. Nekatere rešitve, ki imajo za cilj zagotavljanje in razvoj potrebnih vojaških zmogljivosti, se zagotavljajo s sodelovanjem v projektih pametne obrambe, s konceptom povezanih sil in konceptom vodilne države. Slovenska vojska se v zadnjih letih srečuje z nenehnim zmanjševanjem finančnih virov, kar otežuje razvoj vojaških zmogljivosti. Zaradi krčenja obrambnega proračuna bo v prihodnosti treba razmisliti o obsegu in strukturi Slovenske vojske ter zagotoviti stabilno financiranje.

Ključne besede *Nato, Slovenska vojska, razvoj, vojaške zmogljivosti, mednarodne operacije in misije, obrambni izdatki, standardizacija, transformacija.*

Abstract The Republic of Slovenia has now been a member of NATO for ten years, and the membership has significantly contributed to the development of the Slovenian Armed Forces (SAF) which has gained international recognition. By cooperating in international operations and missions, the SAF also contributes to international security. From the time of its formation, it has been transforming and adapting to new realities and contemporary security challenges, effectively utilizing the available human and material resources in order to provide the necessary military capabilities. It participates in international military exercises and operates in NATO and EU bodies and commands. Both in NATO and the Slovenian Armed Forces, interconnected transformation processes are currently under way. Some solutions that

aim to deliver and develop the necessary military capabilities are being provided through participation in Smart Defence projects, the Connected Forces Initiative and the Framework Nations Concept. In recent years, the SAF has been faced with the continuous reduction of financial resources, which hinders the development of military capabilities. In the future, due to the defence budget reductions, it will be necessary to think about the scope and structure of the SAF and provide stable funding.

Key words *NATO, Slovenian Armed Forces, development, military capabilities, international operations and missions, defence expenditure, standardization, transformation.*

Uvod Obrambni sistem Republike Slovenije, katerega najpomembnejši del je Slovenska vojska (SV), je v desetih letih članstva v Natu uspešno opravil svoje naloge in se pospešeno razvijal. SV je v teh desetih letih postala tudi prepoznavna v mednarodnem okolju, saj deluje v različnih mednarodnih operacijah in na misijah ter prispeva k stabilnosti in varnosti v bližnjem in daljnem mednarodnem okolju. Sodelovanje v mednarodnem okolju je pomemben usmerjevalec in razvojno gonilo SV, tako pri opremljanju kot načinu vojaškega izobraževanja in usposabljanja. Polnopravno članstvo v dveh mednarodnih organizacijah, Evropski uniji in Natu, je za SV zelo pomembno tako danes kot v prihodnje. Slovenija si je za vstop v Nato prizadevala zaradi skupnih vrednot, lastnih nacionalnih in strateško-varnostnih interesov ter zaradi želje po prispevanju k varnosti in stabilnosti na evropski celini. Ta usmeritev izhaja tudi iz Resolucije o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije iz leta 2001 ter nove iz leta 2010¹.

Članstvo v Natu pomeni za Republiko Slovenijo varnost v okviru kolektivne obrambe in ji omogoča sodelovanje pri aktivnostih zagotavljanja regionalne stabilnosti ter miru v mednarodni skupnosti. Kot prepoznavna in aktivna članica Nata pripomore k delitvi odgovornosti in bremen pri zagotavljanju kolektivne obrambe, ki temelji na solidarnosti med članicami, ter aktivno sodeluje v vseh procesih in aktivnostih Nata. Tako si utrjuje položaj varne in stabilne države, kar pozitivno vpliva na gospodarsko sodelovanje z drugimi državami na različnih področjih, k čemur je tudi SV veliko prispevala. Širši globalni in regionalni varnostni izzivi, vojaške in asimetrične grožnje, kot so širjenje orožja za množično uničenje ter teroristični in kibernetični napadi, upravičeno utrjujejo prepričanje, da je članstvo RS v Natu nujno.

Tudi Nato se nenehno srečuje z novimi sodobnimi izzivi, kot so nova krizna žarišča, kibernetične grožnje, kako zaustaviti zmanjševanje obrambnih izdatkov v nekaterih

¹ V Resoluciji o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije iz leta 2001 je v točki 4.1 Zunanja politika v tretjem odstavku navedeno: »Prednostna naloga slovenske zunanje politike je vključitev Republike Slovenije v Evropsko unijo in Nato.«

V Resoluciji o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije iz leta 2010 v 5.3.8 točki Odzivanje na vojaške grožnje je v prvem odstavku navedeno: »Odzivanje Republike Slovenije na vojaške grožnje bo temeljilo na skupnih prizadevanjih in delovanju v okviru Nata in Evropske unije. S ciljem preprečevanja vojaških groženj bo Republika Slovenija še naprej dejavna pri medsebojnem uravnoteženju varnostno-obrambnih interesov v okviru Nata, Evropske unije, Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi in Organizacije združenih narodov ter drugih mednarodnih regionalnih pobud in oblik sodelovanja.«

državah Nata in povečati zagotavljanje virov za obrambo itn. Postavljajo se vprašanja o širitvi zavezništva z novimi članicami, o obravnavi in potrditvi akcijskega načrta pripravljenosti itn. Zasedanje njegovega vrha v Walesu 4. in 5. septembra 2014 je bilo namenjeno tudi iskanju rešitev ter sprejemu najvišjih odločitev, ki bodo okrepile zavezništvo za spoprijemanje s prihodnjimi varnostnimi izzivi.

1 METODOLOŠKI PRISTOP

Namen prispevka je opraviti pregled napredka SV na nekaterih področjih od vstopa v Nato, opozoriti na problem zagotavljanja finančnih virov oziroma na zmanjševanje obrambnih izdatkov ter pogled v prihodnost. Pri tem želimo ugotoviti, ali je članstvo v Natu SV omogočilo, da prispeva svoj del oziroma doprinos v zavezništvo in tako tudi sama pridobi na dodani vrednosti.

Za pripravo prispevka so bile uporabljene metode deskripcije, induktivna in deduktivna, primerjalna, statistična in metoda opazovanja z lastno udeležbo. Na voljo je veliko statističnih podatkov, primarnih in sekundarnih virov v obrambnem resorju in zunaj njega, v tem članku so bili uporabljeni le nekateri podatki. Glede na osebne izkušnje je bila pri metodološkem pristopu uporabljena metoda opazovanja z lastno udeležbo, ki je pomembno vplivala na izbiro podatkov, vsebin in metod, za katere je bilo ocenjeno, da so ključne za pregled napredka SV od vstopa v Nato.

2 RAZVOJ PO VSTOPU V NATO

SV se je vse od leta 1991 naprej intenzivno razvijala, vendar sta prehod iz sistema lastne obrambe v sistem kolektivne obrambe ter prehod iz naborniške v poklicno vojsko bistveno vplivala na njen razvoj. Pomemben mejnik je bilo obdobje prve širitve, ko RS ni dobila povabila za vstop v Nato. O tem neuspehu je razpravljala tudi odbor Državnega zbora RS za obrambo², vendar se je SV skupaj z Ministrstvom za obrambo in drugimi državnimi organi še naprej intenzivno pripravljala za vstop v zavezništvo, tako da je bil leta 2004, ko je RS vstopila v zavezništvo, obrambni sistem RS pripravljen na nove zahteve. SV so ves čas zaznamovale pomembne transformacijske spremembe. Napredek je bil dosežen predvsem na področju povečevanja vojaških zmogljivosti, SV je pridobila novo oborožitev in opremo ter povečevala število poklicnih in pogodbениh pripadnikov SV.

Zadnji naborniki so obvezno služenje vojaškega roka končali leta 2003. Od takrat lahko govorimo o poklicni vojski. Za posameznika in organizacijo je postajala poklicna kariera vse pomembnejša, temeljiti je morala na pridobljenih kompetencah, potrebnih za posamezno dolžnost in s tem povezano napredovanje v vojaški hierarhiji. S prehodom iz naborniške v poklicno vojsko so bile izvedene velike spremembe

² Odbor Državnega zbora RS za obrambo je na 8. seji 24. septembra 1997 obravnaval: Ocena neuspele kandidature RS za vključitev v prvi krog širitve Severnoatlantske zveze ter oblikovanje strategije za vključevanje v Nato v pomadrijskem obdobju. Več o tem na: <http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/seje/evidenca?ma ndat=II&type=magdt&uid=14BAEA86EB1CBDFFC125651C0042E5B7>.

tako v miselnosti kot v načinu delovanja. Zaradi zavedanja, kako zahteven je prehod iz naborniške v poklicno vojsko, je bil leta 2003 vzpostavljen projekt PROVOJ, katerega namen je bil predlagati rešitve in potrebne aktivnosti za prehod iz naborniške v poklicno vojsko. V tem projektu so bila predstavljena tudi tveganja.

Povečala se je tudi intenzivnost individualnega in kolektivnega izobraževanja in usposabljanja. Opravljeno je bilo preoblikovanje Generalštaba SV in njemu podrejenih treh operativnih poveljstev, in sicer z ustanovitvijo Poveljstva sil, s čimer so se jasno razmejile pristojnosti med strateško in operativno ravnanje. Krepilo se je sodelovanje v Partnerskem programu za mir (PzM). V mednarodnih operacijah in na misijah je SV vedno bolj aktivno sodelovala in se tudi intenzivno vključevala v mednarodne vojaške vaje. Leta 2000 je prvič napotila svoje pripadnike na Kosovo in leta 2004 še v Afganistan v Natovo operacijo Isaf.

SV je vse bolj prispevala svoje zmogljivosti v prednostnih mednarodnih ambicijah in tako zagotavljala svoj prispevek k zagotavljanju miru v bližnji in bolj oddaljenih mednarodnih regijah. Vstop v zavezništvo ji je prinesel nove možnosti za sodelovanje z drugimi oboroženimi silami držav članic Nata. Sodelovala je na več skupnih usposabljanjih za delovanje v različnih razmerah, pri skupnih projektih in eksperimentih, na področju izposoje vojaške opreme, pri izmenjavi podatkov in drugih aktivnostih. O tem Šteiner meni: »Začetki integracije na številnih področjih končujejo tranzicijsko obdobje, saj Republika Slovenija in njena vojska verodostojno sodelujeta v obrambno-vojaških strukturah in skupnih aktivnostih tako v Natu kot EU. Pri tem gre zlasti za aktivnosti skupnega obrambnega načrtovanja, sodelovanja v skupnih poveljstvih, povezovanje v zavezniško strukturo sil, zagotavljanje prispevka v odzivnih silah, sodelovanje v mednarodnih operacijah in na misijah ter graditev nacionalnih zmogljivosti, ki so prek doktrin in standardov povezljive z drugimi v zavezništvu.« (2011, str. 45).

Profesionalizacija je vplivala tudi na sistem kontrole in poveljevanja, ki mora biti hitro odziven, saj le tako SV lahko nemoteno izvaja svoje naloge doma in v tujini. Omeniti je treba tudi vzpostavitev podčastniške linije in podčastniškega zbora. Prav pri prehodu iz naborniške v poklicno vojsko so bile spremembe največje. Članstvo v Natu je imelo in ima še vedno pomemben vpliv na procese profesionalizacije SV ter integracijo.

Pomemben razvojni dokument za SV je Srednjeročni obrambni program 2013–2018 (SOPR 2013–2018), ki ga je sprejela Vlada RS. Dokument določa cilje in ključne usmeritve delovanja in razvoja obrambnega sistema RS v srednjeročnem obdobju 2013–2018. Pri tem upošteva finančne zmožnosti RS v tem srednjeročnem obdobju, za katere se predvideva, da bodo omogočile minimalno rast obrambnih izdatkov šele po letu 2015.

SOPR 2013–2018, str. 12/53, navaja: »Za potrebe nacionalnega ozemlja RS bo najvišja enota, ki jo zagotavlja SV, namensko oblikovana brigadna bojna skupina,

za delovanje SV izven območja države pa bo njena najvišja enota namensko organizirana bataljonska bojna skupina.«

Od vstopa RS v zavezništvo do danes je bila SV na nekaterih področjih razvojno bolj uspešna, na drugih manj. Dejstvo je, da ni bilo vloženih dovolj finančnih virov v modernizacijo strelišč in vadišč ter poligonov in prilagoditev vojašnic za potrebe profesionalne vojske. V prihodnosti SV in ministrstvo ter druge državne organe na tem področju čakajo še novi izzivi.

Zaradi nenehnega krčenja proračunskih virov, namenjenih obrambnim izdatkom, kar je posledica finančnih razmer v RS, bo treba razvojne izzive za SV sprejemati postopno, strpno in razumno ter ob upoštevanju finančnih in drugih zmožnosti. Prav tako bi bilo smiselno razmišljati o spremembi SOPR 2013–2018, ki bi upošteval realne finančne zmožnosti ter omogočil srednjeročno in dolgoročno načrtovanje. O tem je Ljubica Jelušič zapisala: »Finančna in gospodarska kriza, ki smo jima priča, bosta imeli negativne posledice za hitrost razvoja in modernizacijo slovenskega obrambnega sistema, vendar ga ne bi smeli ustaviti ali celo zamrzniti za več let, saj bi to pomenilo resnično nazadovanje.« (2009, str. 10).

3 DELOVANJE SV V MEDNARODNIH OPERACIJAH IN NA MISIJAH

Delovanje v mednarodnih operacijah in na misijah je pomemben del skupnih nalog v zavezništvu³. Mednarodne operacije in misije so prostor, v katerem se SV lahko primerja z našimi zavezniki tako na področju doseganja usposobljenosti kot v opremi in oborožitvi.

»Pod pojmom mirovne operacije (angl. Peace Operations) v najširšem pomenu besede lahko razumemo vse oblike vojaških in nevojaških aktivnosti, ki potekajo v kontekstu političnih in diplomatskih prizadevanj za vzpostavitev ter ohranjanje miru.« (Jelušič, 2005, str. 12).

Delovanje SV v mednarodnih operacijah in na misijah je neposredni prispevek SV k regionalni in širši globalni varnosti v svetu, saj mir v ožji in širši regiji zagotavlja tudi mir v Sloveniji, pri čemer je prispevek SV velik in nedvomen. Od leta 1997 do danes je v mednarodnih operacijah in na misijah sodelovalo okoli 4700 pripadnikov SV, dnevno povprečje pa znaša okoli 380 pripadnikov. Prva enota SV je leta 1997 sodelovala v mirovni operaciji Alba v Albaniji, nato na Cipru, v Bosni in Hercegovini v operacijah EU Althea, v Siriji, na vojaški opazovalni misiji UNTSO, na Kosovu v Natovi operaciji Kfor od leta 2000, v Afganistanu v Natovi operaciji Isaf od leta 2004 naprej, v Iraku v Natovi operaciji, v Libanonu na mirovni misiji OZN Unifil od

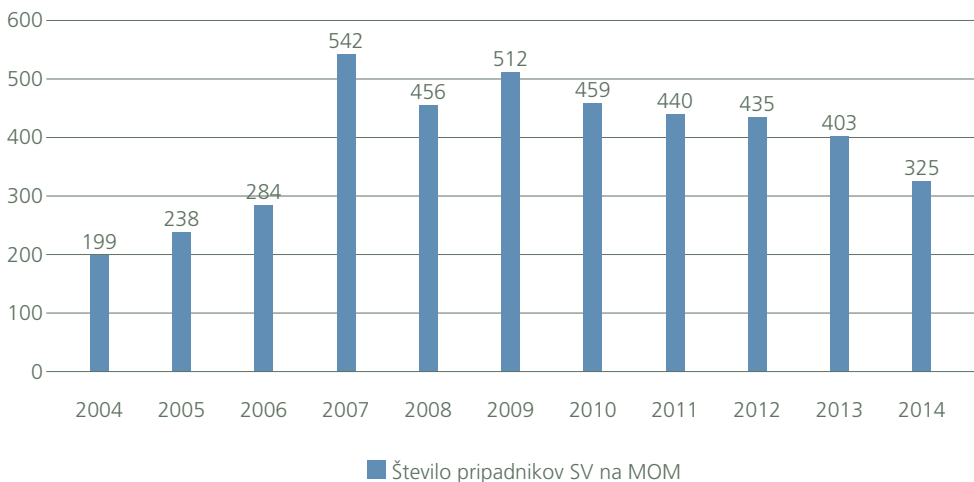
³ V 1. odstavku 37. člena Zakona o obrambi je določeno: »izvršuje obveznosti, ki jih je država sprejela v mednarodnih organizacijah in z mednarodnimi pogodbami«.

V 1. odstavku druge alineje 22. člena Zakona o službi v Slovenski vojski je določeno: »s sodelovanjem v operacijah, misijah in drugih oblikah delovanja, primernih za preprečevanje sporov, ohranjanje, vsiljevanje in vzdrževanje miru ter v kolektivni obrambi«.

leta 2006, v Čadu v operaciji EU Eufor v letih 2008 in 2009, v Somaliji v pomorski vojaški operaciji EU Navfor Somalia leta 2009, v Siriji na vojaški opazovalni misiji UNSMIS, v Maliju v vojaški operaciji EUTM Mali leta 2012 in v humanitarni operaciji Naše morje v morju pri otoku Lampedusa v letih 2013 in 2014. SV je v teh 17 letih tako sodelovala v mednarodnih operacijah in na misijah Nata, EU in OZN. Vlada Republike Slovenije je leta 2010 sprejela Strategijo sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah, ki je pomemben dokument za delovanje SV. Strateški interes Slovenije je, da Zahodni Balkan postane mirno, stabilno in razvojno napredujoče območje držav⁴, zato ima SV že vrsto let na Kosovu največji kontingent sil, ki danes šteje 304 pripadnike. Sodelovanje v mednarodnih operacijah in na misijah v državah, kot so Afganistan, Irak, Čad in Libanon, je z vojaškega vidika zahtevnejše, k čemur prispeva še oddaljenost.

Mednarodne operacije in misije prinašajo bogate izkušnje in so velik izziv za večino rodov in služb SV. Pridobljene izkušnje prek sistema učenja iz izkušenj neposredno vplivajo na pripravo novih kontingentov SV in tudi na njen razvoj. Leto 2013 je bilo za SV poseben izziv, saj sta bila izvedena priprava in sodelovanje vojaške ladje Triglav v humanitarni operaciji Naše morje – Lampedusa pri Lampedusi. To je bila prva napotitev vojaške ladje Triglav v mednarodno operacijo. Glede na skupno število pripadnikov SV, ki jih je bilo 1. septembra 2014 7214, je delež sodelovanja SV v MOM velik, kar je razvidno tudi iz preglednice.

Preglednica 1:
Število
pripadnikov SV
v MOM
Vir:
Arhivski podatki
SV, podatek
za leto 2014
vključuje
obdobje
januar–maj.

⁴ V Strategiji sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah je v 22. točki Strateški interesi določeno: »Strateške interese RS za sodelovanje v mednarodnih operacijah in misijah določajo njen geostrateški položaj, politični, varnostni, gospodarski, razvojni, humanitarni in drugi interesi in načela ter njene obveznosti v okviru mednarodnih organizacij na globalni in regionalni ravni, katerih članica je. Za vse vrste mednarodnih operacij in misij, razen za reševalne operacije, so strateški interesi prednostno opredeljeni v Jugovzhodni Evropi kot tudi v Vzhodni Evropi in na Kavkazu, Sredozemlju, na Bližnjem vzhodu, v Aziji, Afriki in drugih območjih po svetu.«

Vsak nov kontingent SV v mednarodnih operacijah in na misijah pridobiva nove neprecenljive izkušnje, ki so pomembne tudi za Nato in EU, zato sta vsaka mednarodna operacija in misija posebni. Priprava vsakega kontingenta je svojevrsten izziv, saj ima vsak kontingent svoje posebnosti. Med pripravami se mu nameni največja pozornost tako pri opremljanju, s katerim se pripadnikom zagotavlja optimalna varnost, kot pri usposabljanju za izvedbo pričakovanih nalog. Sodelovanje SV v mednarodnih operacijah in na misijah pozitivno vpliva na razvoj SV pri opremljanju in usposabljanju.

4 POMEN MEDNARODNIH VOJAŠKIH VAJ ZA SV

Vsaka mednarodna vojaška vaja je poseben izziv za SV. Vaje so del kolektivnega usposabljanja, s katerim dosegamo zahtevane standarde, prek katerih se vzdržuje in zagotavlja pripravljenost za delovanje. Bojna usmerjenost usposabljanja enot in poveljstev v miru omogoča usposobitev za izvajanje pričakovanih nalog v realnih bojnih okoliščinah. Z vajami usposobimo posameznika, da razume svojo povezanost znotraj enote in da izvedba njegove naloge podpira tudi skupne naloge skupine.⁵ Vaje so najvišja oblika kolektivnega usposabljanja. S tem, ko sodelujemo na Natovih vajah, izpolnjujemo nacionalne cilje usposabljanja in Natove cilje povezanih sil (angl. Connected Forces Initiative).

V direktivi za kolektivno usposabljanje in vaje (Bi-Sc Collective Training and Exercise Directive – CT&ED 075-003) je na str. 12 med drugim navedeno, da se z izobraževanjem in usposabljanjem zagotavlja koherenten in celosten sistem usposabljanja, ki neposredno prispeva k ohranjanju kolektivnosti nacionalnih sil, Natove poveljniške strukture (angl. Nato Command Structure – NCS) in Natove strukture sil (angl. Nato Force Structure – NFS), ki so vse medsebojno povezljive ter vključujejo celoten spekter zmogljivosti in struktur, ki zavezništvu omogočajo doseganje ravni ambicij v hitro razvijajočem se in negotovem varnostnem okolju.

V vseh teh letih je SV sodelovala na številnih mednarodnih vajah. Poseben izziv za vojske so vaje, na katerih se v zaključku operativnega cikla v enotah s postopkom certificiranja preveri njihova pripravljenost. To je postopek, pri katerem se z uporabo različnih metod in vpogledov ugotavlja, ali je enota pripravljena za delovanje. Izvajamo nacionalno in Natovo certifikacijo.

SV je leta 2012 sodelovala na 36 vajah, leta 2013 na 31, za leto 2014 pa je načrtovano sodelovanje na 45 mednarodnih vajah. Na mednarodnih vojaških vajah SV preverja tudi stopnjo interoperabilnosti oziroma povezljivosti znotraj zavezniških sil, pri čemer so pomembne vaje, ki jih skupaj z zavezniki izvaja tudi v Združenem centru

⁵ Grški filozof Aristotel je dejal: »Odličnost je umetnost, pridobljena z usposabljanjem in izpopolnjevanjem. Ne ravnamo pravilno zaradi prirojene odličnosti, ampak smo odličnost pridobili, ker smo ravnali pravilno. Smo to, kar vedno znova ponavljamo. Odličnost torej ni dejanje, ampak navada.«
George Washington je 24. septembra 1776 v pismu predsedniku kongresa zapisal: »Pripeljati može do ustreznega nivoja subordinacije ni delo enega dneva, meseca ali leta.«

za bojno usposabljanje v Hohenfelsu v Nemčiji. To je primer dobre prakse pred napotitvijo kontingenta SV v mednarodno operacijo ali na misijo. Leta 2014 se postopoma zaključuje mednarodna operacija Isaf in zato Nato tem vajam pripisuje vse večji pomen. V vaje bodo vključeni Natova poveljstva in Natove odzivne sile. Mednarodne vojaške vaje niso pomembne samo za SV, temveč tudi za Slovenijo, saj se tako kaže aktiven prispevek k izgradnji in učinkovitosti vojaških zmogljivosti zavezništva.

5 STANDARDIZACIJA

Natova standardizacija je zelo pomembna za doseganje interoperabilnosti oziroma povezljivosti članic znotraj zavezništva. Z implementacijo Natovih STANAG-ov članice zavezništva lažje dosegajo potrebne ravni medsebojne povezljivosti za učinkovito izvajanje skupnih strateških, operativnih in taktičnih nalog v postopkih poveljevanja ter ob učinkoviti uporabi tehnike, materiala in administrativne opreme. Povezljivost oziroma interoperabilnost je tudi integralna komponenta vsake Natove vojaške zmogljivosti in sestavni del procesa razvoja zmogljivosti Natovih sil. Proces povezljivosti se tako izvaja s procesom standardizacije: »Nato STANAG je svojevrsten predpis, ki določa tudi obvezujoča ravnanja ali tehnične zahteve v SV, saj brez njih ni mednarodne povezljivosti znotraj zavezništva. Zato je potrebno Natove STANAG-e prevzemati v SVS (slovenskih vojaških standardih).« (Osterman 2010, str. 253).

V tem procesu izvajanja je natančno določen način nastajanja, potrjevanja in preklica standardizacijskih dokumentov. Operativno to poteka v različnih Natovih standardizacijskih odborih in delovnih skupinah. V teh organih delujejo tudi predstavniki SV. Delo v različnih delovnih telesih Nata za standardizacijo poteka neprekinjeno in ustaljeno. Nedvomno standardizacija vpliva tudi na oblikovanje zmogljivosti SV, predvsem na nakupe nove oborožitve in opreme, informacijsko-komunikacijske sisteme, delovanje logistike, proces štabnega odločanja itn.

SV je sprejemala SVS STANAG-e že v času članstva RS v Partnerstvu za mir, po vstopu v Nato pa se je aktivnost še povečala. Tako je bilo od leta 2000 do septembra 2014 nacionalno potrjenih 728 Natovih STANAG-ov ter sprejetih 424 SVS STANAG-ov. Iz tega podatka izhaja, da je bilo potrjevanje in sprejemanje STANAG-ov zelo intenzivno.

6 VKLJUČENOST PREDSTAVNIKOV SV V NATOVA POVELJSTVA IN DELOVNA TELESA

V okviru delovanja Natove poveljniške strukture in Natove strukture sil je SV z vstopom v zavezništvo dobila tudi mednarodne vojaške dolžnosti. Te SV omogočajo aktivno delovanje v Natovih poveljstvih, kar je pomembno za poveljevanje vojaškim zmogljivostim Nata in EU v okviru različnih mednarodnih operacij in misij.

»Vojaška struktura v EU je mlajša in manj razvita kot vojaška struktura v Natu. Slovenija tudi sodeluje pri njenem razvoju, zato tudi načrtuje sile za EU vojaško strukturo. Slovenija sodeluje pri rotaciji evropskih vojaških bojnih skupin in med predsedovanjem je aktivno sodelovala pri aktiviranju operacije pod pristojnostjo EU v Čadu.« (Humar in drugi, 2009, str. 61)

Za popolnitev mednarodnih dolžnosti morajo imeti pripadniki SV vse strokovne kompetence, ki izhajajo iz zahtev za posamezno dolžnost. S kadrovskega vidika je popolnjevanje teh dolžnosti zahteven proces. Nekatere od teh dolžnosti so tudi premestljive. Poleg stalnih dolžnosti v Natovih poveljstvih v SV začasno popolnjujemo tudi posamezne dolžnosti v poveljstvih s tako imenovanim dopolnilnim osebjem. Napotitev navadno traja od tri do štiri leta. Izkušnje, ki jih pripadniki pridobijo na mednarodnih dolžnostih, so zelo pomembne za delovanje SV na različnih ravneh vodenja in poveljevanja. Ko pripadnik zaključi opravljanje mednarodne dolžnosti, se razporedi na dolžnost, na kateri bo lahko pridobljene izkušnje v tujini čim bolj izkoristil. V vseh letih delovanja v strukturah Nata in EU si je SV pridobila precej izkušenj in lahko trdimo, da smo v okviru svojih pristojnosti povsem enakopraven partner.

7 TRANSFORMACIJSKI PROCESI V NATU IN SLOVENSKI VOJSKI

Zaradi globalizacije sveta in nastajanja novih kriznih žarišč mora temu slediti tudi zavezništvo, in sicer kljub temu, da se v večini držav članic Nata vse manj sredstev namenja za razvoj vojaških zmogljivosti. Tako se mednarodno okolje nenehno spreminja in postaja vse bolj nepredvidljivo.⁶ V globalnem svetu se spreminjajo tudi vojske, in sicer v kadrovske sestavi, oborožitvi in opremi, načinih izobraževanja in usposabljanja itn. V zadnjih letih je veliko razprav in sestankov v strukturah Nata namenjenih temu vprašanju. Nato je leta 2003 ustanovil Poveljstvo za transformacijo v Norfolku v ZDA, ki postaja ve pomembnejši. S svojimi projekti in eksperimenti išče ustrezne rešitve na izzive prihodnosti, s katerimi se bo spoprijelo zavezništvo. Podpira aktivnosti znotraj pobude »pametna obramba« (angl. Smart Defence) in koncept povezanih sil (angl. Connected Forces Initiative). Vse večji poudarek je namenjen procesu Natovega obrambnega načrtovanja (angl. Nato Defence Planning Proces) in v okviru tega načrtovanja konceptu vodilnih držav ter konceptu povezanih sil. Z vzpostavitvijo nove Natove poveljniške strukture je to poveljstvo prevzelo tudi področje vojaškega izobraževanja in usposabljanja. S postopnim umikanjem zavezniških sil iz Afganistana bodo Natove vaje postajale vse pomembnejše, saj se bodo članice pripravljale za prihodnje mednarodne operacije in misije. Lahko sklenemo, da ima proces transformacije v Natu vpliv tudi na transformacijo SV, ki je del Natovega obrambnega načrtovanja, sodeluje v pobudi povezanih sil in projektih

⁶ Grizold (2005, str. 22–23) ugotavlja: »... da je mednarodno varnostno okolje postalo po koncu hladne vojne vse bolj nepredvidljivo in negotovo. Temeljna značilnost tega okolja je kompleksnost ogrožanja varnosti, ki zajema naslednje bistvene elemente, kot so povezovanje, prepletanje in medsebojno učinkovanje vojaških in nevojaških groženj varnosti (npr. vojaški in etični konflikti, širjenje orožja za množično uničevanje, organiziran kriminal, terorizem, naravne in druge nesreče, lakota, nalezljive bolezni, onesnaževanje okolja itn.).«

pametne obrambe. O tem Šteiner meni: »S pojmom transformacija se označujejo nove oblike oziroma paradigma sprememb s težnjo, da postanejo nova teorija spreminjanja obrambno-vojaške organiziranosti.« (2011, str. 46).

Transformacija je kot pojem pogosto prisotna v zavezništvu in nacionalnih okoljih. Razlagamo si jo lahko kot nujen proces, ki omogoča oboroženim silam prilagajanje na spremembe v okolju, tako da oborožene sile lahko učinkovito izvršujejo svoje naloge. Zato transformacija oziroma preoblikovanje ni nikoli končan proces, saj se okolje, v katerem delujejo oborožene sile, nenehno spreminja. Ključni dejavniki transformacijskih aktivnosti so navadno višina obrambnih izdatkov, namenjenih za razvoj oboroženih sil, ter v povezavi s tem spremembe v globalnem varnostnem okolju. V različnih Natovih državah se v zadnjih letih zmanjšujejo izdatki, namenjeni za obrambo, kar je predvsem posledica gospodarske in finančne krize.⁷

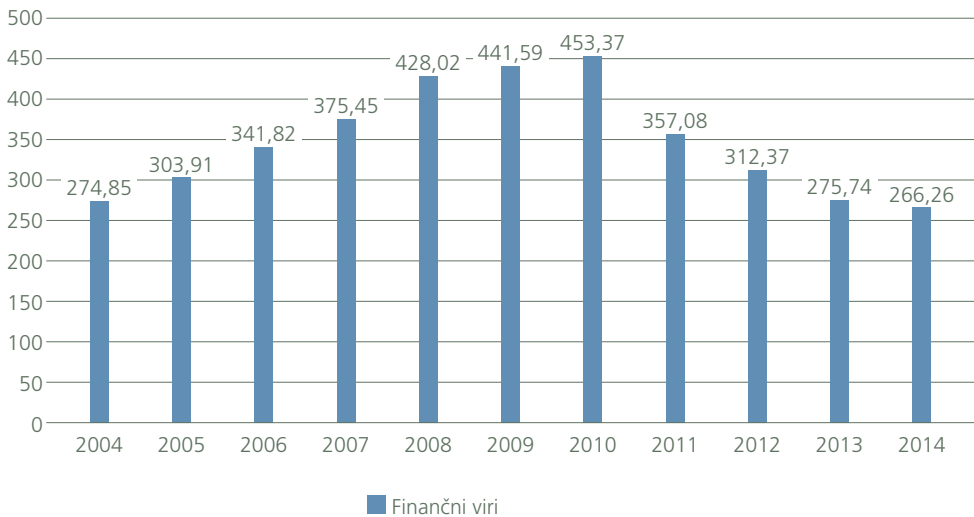
Transformacijo vojaških zmogljivosti kot nov pojem v zavezništvu uradno poznamo od vrha Nata v Pragi leta 2002, ko je bilo obdobje začetka transformacije vojaških zmogljivosti tudi uradno verificirano (Nato Handbook, 2006, str. 20), zatem pa je bilo oblikovano tudi Zavezniško poveljstvo za transformacijo (angl. Allied Command Transformation – ACT). Transformacijo Clinton razume kot: »Transformacija je proces, ki oblikuje spreminjajočo se naravo tekmovalnosti in sodelovanja skozi nove kombinacije konceptov, zmogljivosti, ljudi in organizacij.« (2009, str. 2).

Tudi SV mora slediti transformacijskim usmeritvam, ki potekajo v zavezništvu. Mednarodna finančna situacija je negativno vplivala na obrambne proračune v večini držav Nata, enako pa se je zgodilo tudi z obrambnim proračunom RS, kar vse negativno vpliva na razvoj vojaških zmogljivosti. Poraba finančnih virov je podvržena nekaterim predpisom, ki imajo za cilj doseganje čim večjega učinka porabljenih virov.⁸ Zato so transformacijski procesi v SV usmerjeni k temu, da je raba razpoložljivih virov čim bolj smotrna oziroma racionalna, njen namen je ohranjanje in doseganje ciljev zmogljivosti, ki jih je sprejela v pogajanjih v zavezništvu ali pa jih potrebuje za opravljanje nalog, ki so nacionalnega pomena, kot sta na primer zaščita in reševanje. Prav zato se je morala SV preoblikovati tako, da je ostala čim bolj učinkovita, saj so se finančni viri za njeno delovanje v nekaj letih zmanjšali kar za 40 odstotkov. Z vladnimi omejitvami pri zaposlovanju pa se je zmanjšalo tudi število zaposlenih v SV.

⁷ V *Strategic Foresight Analysis 2013 Report* je na strani 29 med drugim navedeno, da se države, ki se spoprijemajo s počasno rastjo oziroma te ni, rastočo nezaposlenostjo in vedno večjo zadolženostjo, srečujejo z različnimi prednostnimi nalogami. Izdatki, namenjeni za obrambo, se po celotnem zavezništvu še naprej znižujejo zaradi slabše gospodarske rasti in večjega poudarka na socialnih programih. Obstaja tudi tveganje, da čeprav se bodo gospodarski kazalniki dvignili, lahko javno mnenje prepreči ponovne naložbe v obrambne namene.

⁸ Kopač (2011, str. 174) meni: »Dejstvo je, da so se v Republiki Sloveniji v zadnjih desetih letih precej izboljšala institucionalna pravila, ki spodbujajo učinkovitejše zagotavljanje vojaških zmogljivosti. Pri tem je poleg povečanja zavedanja, da si ne moremo dovoliti neracionalne porabe javnih virov, pomembno tudi naše vključevanje v evroatlantske integracije. Obrambno planiranje in načrtovanje se tako razvijata skladno s procesom obrabnega planiranja in načrtovanja Nata in Evropske unije. Področje vojaških investicij je precej podvrženo številnim direktivam Evropske unije, ki urejajo javna naročila na splošno oziroma posebej naročanje na področju obrambe in varnosti.«

Preglednica 2:
Program vojaška
obramba
Vir:
Arhivski
podatki SV.

Prav zato se bodo lahko nekatere rešitve za zagotavljanje in razvoj vojaških zmogljivosti uresničevale s sodelovanjem v projektih pametne obrambe, konceptu povezanih sil in konceptu vodilne države. Lahko ugotovimo, da transformacijski procesi v Natu vplivajo tudi na transformacijske procese v SV. Pri tem je treba omeniti, da so v letih 2009 in 2010 obrambni izdatki predstavljali približno 1,62 odstotka BDP RS, leta 2014 pa še okoli 1,04 odstotka BDP RS, kar pomeni izrazito padanje obrambnih izdatkov v zelo kratkem obdobju. V Natu velja dogovor, da naj bi države članice namenjale za obrambne izdatke dva odstotka BDP.

7.1 Pametna obramba, koncept povezanih sil in koncept vodilne države kot pomoč pri razvoju zmogljivosti SV

Pametna obramba (angl. Smart Defence) obsega večnacionalno sodelovanje pri razvoju, nabavah, vzdrževanju in uporabi zmogljivosti, izvajanje prednostnih nalog skladno s strateškimi prednostnimi nalogami Nata in opredeljenimi primanjkljaji iz operacij ter specializacijo sil oziroma delitev vlog med zaveznicami. Slovenija sodeluje v več projektih.⁹ Ti projekti so vključeni v nabor projektov pametne obrambe prvega reda, saj so predlogi prerasli v projekte, pri katerih je znana vodilna država, sodelujoče države pa so potrdile svoje sodelovanje. Dogovorjen obseg in namen programa sta bila usklajena. Eden izmed pomembnejših projektov SV je tudi razvoj zmogljivosti JRKBO. Drugi projekti, pri katerih sodeluje SV, so namenjeni zlasti izobraževanju, usposabljanju in nabavi opreme. Pri izboru projektov je treba slediti tudi dolgoročnim in srednjeročnim razvojnim dokumentom, tako da se vsebina ujema s cilji, navedenimi v teh dokumentih. V zadnjem obdobju v zavezništvu vse pogosteje stopajo v ospredje projekti kibernetične obrambe (angl. Cyber Defence),

⁹ *Smart Defence – generalni sekretar Nata Andres Fogh Rasmussen, jo je predstavil na Münchenski varnostni konferenci februarja 2011.*

pri čemer se nam ponujajo različne možnosti tudi za usposabljanje pripadnikov SV. V izboru se je treba usmeriti v tiste projekte, ki z vidika zagotavljanja varnosti prinašajo največji učinek, ob tem pa je treba upoštevati tudi finančne zmožnosti.

Povezane sile (angl. Connected Forces Initiative) pomenijo izboljšanje interoperabilnosti med zavezniškimi in partnerskimi silami ter povezanost med Natovimi in nacionalnimi poveljstvi prek skupnega izobraževanja, usposabljanja in vaj ter tehnoloških rešitev.¹⁰ Menimo, da so vaje specifično področje, na katerem se preverja in ocenjuje zmožnost skupnega delovanja v zavezništvu in koalicijah pod vodstvom Nata, temelječih na domenah doktrin, procedur, organizacij, usposabljanja in opreme. Nato mora v svoji vlogi ponuditi državam priložnosti, da izboljšajo interoperabilnost prek skupine dostopnih, prilagodljivih in cenovno ugodnih skupnih dogodkov. Ti bodo zavezništvu in državam omogočali hitro prilagajanje morebitnim spremenjenim okoliščinam in zahtevam novih izzivov. Cilj pobude je ohranjanje in izboljšanje Natove pripravljenosti ter povezljivosti in bojne učinkovitosti med zavezniškimi in partnerskimi silami ter zmogljivostmi, in sicer prek razširjenega programa usposabljanj in vojaških vaj. V okviru povezanih sil bodo imele Natove odzivne sile osrednjo vlogo operativnega spodbujevalca in demonstratorja pripravljenosti in bodo merilo uspešnosti Natove transformacije. Pobuda omogoča SV povezavo z operativnimi izkušnjami v okviru Nata. V pričakovanju zmanjševanja operativnih aktivnosti Nata po koncu operacije Isaf leta 2014 bo ta pobuda postala še pomembnejša. SV ima to leto v Natovih odzivnih silah oddelek Enote za specialno delovanje. V prihodnosti je načrtovana izvedba več vaj večjega obsega in kakovosti ter v okviru širokega nabora scenarijev skladno z ravnjo ambicij, zato SV pripisuje velik pomen povezovanju nacionalnih in Natovih vaj. Leta 2015 bo SV sodelovala na mednarodni vojaški vaji Trident Juncture 2015.

Koncept vodilnih držav (angl. Framework Nations Concept) je, da evropskim zaveznicam v obdobju krčenja obrambnih virov in strateške preusmeritve ZDA organizirano zagotovijo zahtevane zmogljivosti in prevzamejo sorazmerno breme ter odgovornost za skupno varnost in obrambo.¹¹ Koncept je usmerjen na oblikovanje skupin držav pod okriljem vodilne države, ki bi zagotovile celovite sklope zmogljivosti. Vodilne države s širšim spektrom zmogljivosti bi povezovale manjše države s specializiranim prispevkom, s tem pa bi se slednje razbremenile in sredstva usmerile v razvoj specializiranih zmogljivosti – vendar bi morala vsaka zaveznica ohranяти kredibilno bojno zmogljivost. Koncept je nadgradnja trenutnih večnacionalnih pristopov, saj predvideva dolgoročno partnerstvo na področju zagotovitve celotnega spektra zmogljivosti, medtem ko sta projekta pametne obrambe ter združevanje in souporaba usmerjena v razvoj posameznih zmogljivosti. Koncept vodilnih držav je nemška pobuda, ki izhaja iz pozitivnih izkušenj, pridobljenih z izvajanjem večnacionalnih projektov, in iz uveljavitve vodilne države pri organiziranju operativnih sil in izvajanju mednarodnih operacij in misij. SV ima pozitivne izkušnje

¹⁰ *Connected Forces Initiative – izhaja iz Čikaškega paketa obrambnih zmogljivosti, sprejetega maja 2012.*

¹¹ *Framework Nation Concept – prvič obravnavan na ministrskem sestanku junija 2013, državam članicam podrobneje predstavljen septembra 2013.*

s sodelovanjem v večnacionalnih silah pod okriljem vodilne države tako na področju združevanja sil v Natovih odzivnih silah kot v večnacionalnih kopenskih silah in pri delovanju v mednarodnih operacijah in na misijah. Oba koncepta, povezane sile in koncept vodilnih držav, sta velikega pomena za SV, predvsem zdaj, ko se vse manj proračunskih sredstev namenja za razvoj in delovanje Slovenske vojske. O pomenu teh konceptov je na okrogli mizi v Ljubljani 24. januarja 2014 spregovoril tudi generalni sekretar Nata Anders Fogh Rasmussen.

7.2 Transformacijski procesi v SV

SV se od vstopa v Nato neprestano spreminja. V nekaterih časovnih obdobjih so bili procesi preoblikovanja intenzivnejši, v drugih manj. Skoraj pa ni bilo leta, v katerem ne bi bilo organizacijskih sprememb v formacijski strukturi enot in poveljstev. V teh preoblikovanjih so se upoštevale tudi ugotovitve iz Strateškega pregleda obrambe, ki je bil pripravljen leta 2009. Večje transformacijske spremembe je določal sprejem SOPR 2013–2018. S preoblikovanjem taktične ravni poveljevanja v prvi in drugi fazi, ki se je začela leta 2012 in je bila izvedena lani, je bila vzpostavljena ciljna organizacijska struktura, ki omogoča učinkovito izvajanje nalog SV. Letos je SV vstopila v tretjo fazo preoblikovanja oziroma transformacije. V tej fazi je bil preoblikovan Generalštab Slovenske vojske, vzpostavlja se nov koncept delovanja logistike in izvaja identificiranje mogoče procesne in funkcionalne integracije z upravnim delom ministrstva. Preoblikovanje se bo končalo z izgradnjo dveh uravnoteženih pehotnih brigad kot jedra razvoja in delovanja SV ter s centralizacijo logistične podpore. Obe pehotni brigadi bosta na področju civilno-vojaškega sodelovanja ter v sistemu zaščite in reševanja še bolj prostorsko umeščeni po svoji domicilni odgovornosti.

SV je v leto 2014 vstopila z vojaškim proračunom, ki znaša 266 milijonov evrov; za primerjavo je proračun SV leta 2013 znašal 300 milijonov evrov. Tako prihaja do vse večjega razkoraka med zahtevami, navedenimi v SOPR 2013–2018, in višino zagotovljenih proračunskih virov za realizacijo tega in drugih dokumentov. To je popolno nasprotje, predvsem na področju potrebe po nabavi opreme in oborožitve ter onemogoča uresničitev nekaterih zahtev. Ta negativni finančni trend zahteva pospešeno transformiranje in tako z zelo omejenimi finančnimi viri zagotavljanje vzdržnosti sistema, s pravočasnim in učinkovitim sprejemanjem ukrepov pa uresničitev načrtovanih nalog. Učinkovitost SV se dosega tudi s hitro odzivnostjo sistema poveljevanja in kontrole. Ne glede na zmanjšanje proračunskih virov bo morala SV ohraniti in tudi nadgraditi že dosežene standarde v individualni in kolektivni usposobljenosti.

Transformacija SV je stalen proces kot odgovor na zunanje spremembe. Če pogledamo čas od vstopa v Nato pa do danes, je prehod iz naborniške vojske v poklicno povzročil največje transformacijske spremembe, razvojni napredek SV je bil očiten. Danes pa je najpomembnejši transformacijski izziv, kako z razpoložljivim proračunskim financiranjem zagotoviti ustrezne vojaške zmogljivosti za uresničevanje nalog doma in v tujini. Temeljni izziv SV za prihodnost nam kot cilj zmogljivosti za zavezništvo

ostaja izgradnja srednje bataljonske bojne skupine. Pomemben prispevek RS v zavezništvu bo tudi ustanovitev centra odličnosti za gorsko bojevanje leta 2015, saj je večina držav članic Nata že ustanovila različne centre in ti danes uspešno delujejo – pri nekaterih je RS tudi soustanoviteljica.¹² Pav tako ne gre prezreti dejstva, da ima SV pomembno vlogo tudi v ožji regiji, saj je mentorica nekaterim drugim državam na Balkanu, ki so v procesih vključevanja v zavezništvo, prav tako pa je bila v preteklosti pobudnica za ustanovitev mednarodne brigade (angl. Military Land Forces). Mednarodne aktivnosti vplivajo tudi na transformacijske procese v SV, v katerih mora biti v ospredju tudi zagotavljanje vojaških zmogljivosti za potrebe zaščite in reševanja, saj je to ena izmed nalog SV.¹³ Velik del opreme, ki jo ima, je tako tudi dvonamenski.

Sklep Nato je sprejel nov strateški koncept¹⁴ in na konferencah ter posvetih razpravlja o različnih transformacijskih izzivih, ki imajo za cilj preoblikovanje Natovih struktur. Tako se preoblikujeta Natova poveljniška struktura in Natova struktura sil. Zaradi padanja obrambnih izdatkov v nekaterih državah Nata postajajo vse pomembnejši pametna obramba, koncept povezanih sil in koncept vodilne države kot pomembni gradniki skupnih vojaških zmogljivosti. Temu mora slediti tudi SV, predvsem zato, ker so se obrambni izdatki v zadnjih letih precej zmanjšali in znašajo približno 1,04 odstotka BDP RS.

Zato ugotavljamo, da je SV po vstopu v Nato dosegla precejšen napredek. Zaradi nenehnega krčenja finančnih virov za obrambo razmerje med stroški za kader, operativno delovanje in opremljanje (modernizacijo) postaja vse slabše in se vse bolj odmika od priporočenega razmerja v zavezništvu. SV se mora zato hitro prilagajati in čim bolj izkoristiti vire, ki jih ima, da bi zagotovila vojaške zmogljivosti za nacionalne in zavezniške potrebe. Biti mora majhna, učinkovita, vzdržljiva in čim bolj premestljiva, da bo sposobna delovati v različnih scenarijih znotraj zavezništva. V teh desetih letih si je pridobila veliko izkušenj v delovanju znotraj zavezništva. S svojimi predlogi in pobudami je aktivni ustvarjalec v Natu. Delovati mora kot soustvarjalka vojaških zmogljivosti in organizatorka ali udeleženka mednarodnih vojaških vaj. Preoblikovati mora Večnacionalni center za gorsko bojevanje v Natov center odličnosti za gorsko bojevanje, nadaljevati delo Šole za tuje jezike, organizirati druge šole za regionalne potrebe in biti mentorica državam v Jugovzhodni Evropi. Še naprej mora biti mednarodno prepoznavna s svojim prispevkom v MOM itn. Članstvo RS v Natu je SV omogočilo, da prispeva svoj delež v zavezništvo in tako tudi sama pridobi dodano vrednost. Nadaljevati bo morala proces profesionalizacije, v Natovi poveljniški strukturi in Natovi strukturi sil zasesti višje vojaške položaje ter mesta, ki ji prinašajo največ neposrednih izkušenj za delovanje.

¹² V Natu ima 15 držav že ustanovljene centre odličnosti. Te države so: Nemčija, Norveška, Nizozemska, Belgija, Francija, Španija, ZDA, Estonija, Litva, Češka, Slovaška, Madžarska, Romunija, Turčija in Italija. V ustanavljanju so še centri odličnosti na Poljskem, Latviji, Bolgariji, Italiji in Sloveniji.

¹³ V 1. odstavku 37. člena Zakona o obrambi je določeno: Ob naravnih in drugih nesrečah v skladu s svojo organizacijo in opremljenostjo SV sodeluje pri zaščiti in reševanju.

¹⁴ *Strategic Concept for the defence and Security of the Members of the North Atlantic Treaty Organization* je bil sprejet na Natovem vrhu (Nato Summit) v Lizboni med 19. in 20. novembrom 2010.

Na podlagi analiz projektov in z vidika časovnega ujemanja z nacionalnimi programi in razpoložljivimi finančnimi, materialnimi ter kadrovske viri mora sodelovati v projektih pametne obrambe, konceptu povezanih sil in konceptu vodilne države. Zaradi pomanjkanja finančnih virov mora izkoristiti vse kadrovske in materialne vire in pri tem omogočiti ter podpirati inovativno in kreativno razmišljanje na vseh ravneh vodenja in poveljevanja.

Od vstopa v zavezništvo se je spremenila kadrovska struktura, ki postaja kakovostnejša, povečale so se vojaške zmogljivosti na področju poveljevanja in kontrole, povečale so se vzdržljivost, bojna moč ter premestljivost. Del vojaških zmogljivosti je dvonamenski, kar zagotavlja podporo obrambnemu sistemu in sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Zaradi hitrega zmanjševanja obrambnega proračuna oziroma sredstev, namenjenih za obrambne izdatke, bo treba za nadaljnji razvoj SV opraviti razmislek o prihodnjem obsegu in strukturi SV, ki mora temeljiti na stabilnem proračunskem financiranju, kar naj bo podlaga za srednjeročno in dolgoročno načrtovanje razvoja vojaških zmogljivosti. Zaradi vse večjih razlik med zahtevami, navedenimi v razvojnosmerjevalnih dokumentih, in dejansko zagotovljeno višino proračunskih virov za realizacijo bo v prihodnosti treba zagotoviti medsebojno usklajenost. Danes se pomanjkanje finančnih virov kaže predvsem pri določeni opremlitvi in oborožitvi, ki je potrebna za realizacijo ciljev zmogljivosti, pri vzdrževanju vojaške infrastrukture itn. Temeljni izziv za prihodnost SV mora kot cilj biti izgradnja načrtovanih zmogljivosti za zavezništvo in nacionalne potrebe.

Literatura

1. *Bi-Sc Collective Training and Exercise Directive (CT&ED) 075-003*. http://www.act.nato.int/images/stories/structure/jft/bi-sc-75-3_final.pdf (22. 5. 2014).
2. Clinton, H., 2009. V Grant Hammond, *The International Transformation Chairs Network*. Editors: Derrick Neal, Henrik Friman, Ralph Doughty, Linton Wells II. *Crosscutting Issues in International Transformation, Interactions and Innovations among People, Organizations, Processes, and Technology*. The Center for Technology and National Security Policy. National Defence University, DC. 2009.
3. Grizold, A., 2005. *Slovenija v spremenjenem varnostnem okolju*. Ljubljana, Fakulteta za družbene vede.
4. Humar, D., Mikuž, I., Zanoškar, S., Groff, D., in Holc, L., 2009. *Vključevanje Slovenske vojske v Nato in vojaško strukturo Evropske unije V: Sodobni vojaški izzivi 11/št. 3 (november 2009), str. 59 – 81*.
5. Jelušič, L., 2013. *Po petih letih članstva v Natu – Presenetljivo dobro za Slovenijo V: Sodobni vojaški izzivi 11/št. 3 (november 2009), str. 7 – 13*.
6. Jelušič, L., 2005. *Mirovne operacije in vloga Slovenije*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
7. Kopač, E., 2011. *Učinkovito zagotavljanje vojaških zmogljivosti V: Sodobni vojaški izzivi 13/št. 2 (junij 2011), str. 163 – 176*.
8. *Nato Public Diplomacy Division, 2006. Nato Handbook*. Brussels. Public Diplomacy Division.
9. Osterman, A., 2010. *Doktorska disertacija: Normativna ustreznost ureditve delovanja logistike Slovenske vojske v sistemu logistike*. Celje: Fakulteta za logistiko.

10. *Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (ReSVN)*. Uradni list RS, št. 56/2001.
11. *Resolucija o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (ReSVN-1)*. Uradni list RS, št. 27/2010.
12. *Srednjeročni obrambni program 2013–2018 PR2013_2018.pdf*, Uradni list RS, št. 103/2004. <http://www.mo.gov.si/fileadmin/mo.gov.si/pageuploads/pdf/predpisi/obramba/SO> (22. 5. 2014).
13. *Strateški pregled obrambe, 2009*. Ljubljana: Ministrstvo za obrambo RS.
14. *Strategija sodelovanja Republike Slovenije v mednarodnih operacijah in misijah*. Uradni list RS, št. 19/2010.
15. *Strategic Concept for the defence and Security of the Members of the North Atlantic Treaty Organization*. http://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_publications/20120214_strategic-concept-2010-eng.pdf (22. 5. 2014).
16. *Strategic Foresight Analysis 2013 Report*. <http://www.act.nato.int/sfa-report> (22. 5. 2014).
17. Šteiner, A., 2011. *Transformacija – jo hočemo, jo zmoremo? V: Sodobni vojaški izzivi 13/ št. 2 (junij 2011), str. 43 – 60.*
18. *Zakon o obrambi*. Uradni list RS, št. 103/2004-UPB1, 138/2004 Skl. US: U-I- 329/04-7, 53/2005 Skl. US: U-I-329/04-15, 117/2007 Odl. US: UI-287/05-20, 46/2010 Odl. US: U-I-92/07-23.
19. *Zakon o službi v Slovenski vojski*. Uradni list RS, št. 68/2007 in 58/2008 – ZSPJS-I.